

HALASI UJSÁG

1882-1884. /1-3.évf./.

Halas. Megj.: hetenként.

Társadalmi hetilap.

A felvételeket az Országos Széchényi
Könyvtár H 3.055.számú anyagáról ké-
szítettük.

1882. /1.évf./. okt. 1-dec. 31. 1-14.szám.

Mutatványszám: 1db: szept. 17.

Hiány: 4.sz. 1-2.lap.

Megjelenik minden vasárnap

SZERKESZTŐRÉSZ

Főutca 132 sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR

egész évre	4	frt
fél évre	2	"
3 hóra	1	"

HALASI ÚJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

Egyes szám ára 10 kr.

KIADÓHIVATAL

Főutca 132 sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
arajegyzék szerint

Előfizetési felhívás!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a helybeli közönséget, hogy f. évi október 1-étől társadalmi tartalmú hetilapot indítok meg Halason ily cím alatt: **„Halasi Újság“** s ebből ezennel közre boesátom e jelen mutatványszámot.

Halas város közönsége régóta érzi hiányát egy helyben megjelenő hirlapnak, mely kizárólag a város és lakóinak ügyeivel foglalkozzék.

15.000 főnyi lakosságú városban a helyi közügyek és érdekek száma meglehetősen felszaporodik, bizonyos üzletforgalom is támad s az élet ma már mindinkább megköveteli, hogy ezek iránt kellőleg tájékozottak legyünk. Városunk lakói rég érzik is ezt már s az egymással való szükséges érintkezést igyekeztek megteremteni úgy, a hogy lehetett: vasárnaponként a főtéren való gyülekezés, kaszinók, körök, egyletek, vagy egyéb kisebbkörű beszélgető helyek látogatása által.

Csak hogy természetesen a városi közügyek, események és üzleti dolgok iránti tájékozódás ily eszközök mellett meglehetősen nehézkes és kielégítőnek épen nem mondható.

Arra, hogy a helybeli ügyekkel és érdekekkel foglalkozó hirlap indíttassék meg, eddig nálunk nem igen gondolt senki komolyabban, mivel elszigetelt helyzetünk mellett egyáltalában nem volt kilátás arra, hogy itt ily vállalat fennállhasson. Most azonban, midőn városunk közvetlen és rövid összeköttetésbe lép az ország fővárosával, előreláthatólag nagyban meg fognak változni az itteni viszonyok. Új kereset-ágak támadnak, a közép vagyoni helyzete emelkedni fog, az ipar-üzlet megélőnkül, a forgalom egyszerre nagy mérvet ölt s a közügyek és az üzletmenet iránti gyors tájékozódás multhatatlanul szükséges lesz mindenkinek, a ki boldogulni akar s többi polgártársaitól elmaradni nem szándékozik.

Egy hirlapra, a mely lehetőleg pontos és hiteles közleményeket nyújtson a város községi életéről, a helyben történő eseményekről, a fővárosi piacok hangulatáról, a termények áráról, az oladásra kerülő ingó és ingatlan vagyronról, a szomszédos városok és községek minket érdeklő ügyeiről, egy szóval a mely közvetítője és hű tükre legyen az egész város közéletének és mozgalmainak — ilyen hirlapra, ha szükség volt eddig, százszor inkább szükség lesz ezután.

Ilyen hirlap kiadására vállalkoztunk mi s bizunk a halasi közönség életrevalóságában, hogy e vállalatunkat támogatni fogja.

Lapunk tartalmára vonatkozólag nem tesszünk hangzatos ígéretet, a helyett utaljuk az olvasó közönséget e jelen mutatvány számra. A minő ez, olyan lesz lapunk egész fennállása alatt.

Politikai ügyekkel nem foglalkozunk s lapunk nem lesz politikai, hanem csupán társadalmi lap. Ennek oka egyszerűen az, hogy a mint mindenki tudja, politikai lapot indítani a sajtótörvény értelmében, csak nagy-összegű pénzbiztosíték letétele mellett lehetséges, a mire a halasi olvasó közönségnek előreláthatólag kevés száma mellett mi nem vállalkozhatunk.

Szintugy szándékosan mellőzni fogjuk lapunkban a helybeli ugynevezett „párt“-küzdelmekbe való elegyedést.

A felmerülő tényeket és híreket teljesen tárgyilagos modorban mindenesetre közölni fogjuk e lap olvasóival, vagy a helybeli, mint az országos párt- és politikai életből, de ha azt akarjuk, hogy lapunk egyáltalában fennállhasson, nem tehetjük azt egyik pártnak sem közlönyevő.

Ugy hisszük, mindenki kénytelen elismerni, hogy Halason egyik párt egymagában hirlapot fenni nem tarthat; hirlap itt egyáltalában csak úgy állhat fenn, ha nem egyes pártnak szegődik szolgálatába, hanem a város egész közönségének.

Bzt akarjuk mi, s ezennel tisztelettel felszólítjuk a közönséget lapunk pártolására.

A lap f. évi október 1-én indul meg, s attól fogva megjelenik hetenkint egyszer, minden vasárnap.

Az előfizetési feltételek a következők:

Helyben házhoz hordással vagy vidékre postai küldéssel

egész évre	—	—	—	—	—	—	4	frt.
fél évre	—	—	—	—	—	—	2	"
3 hóra	—	—	—	—	—	—	1	"

Előfizethető a szerkesztő Korda Imre lakásán (Főutca 132 szám alatt.)

Három hónapnál rövidebb időre előfizetés nem fogadható el.

Korda Imre,

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

Városunk jövője.

Régi adoma, hogy egyszer hajdanában a kecskeméti pap valami nagy szárazság idején esőért könyörögve a templomban, egyebek közt okképen fohászodott az ég urához:

„Adj uram esőt Uzegelednek, Körösnek, Kecskemétnek, — Halas ugyanis hatalmas!”

Est ma már csak tréfaképen szokták föl-
említeni, pedig komoly valóság volt valaha.
Volt idő, mikor Halas városa egyike volt a leg-
tekintélyesebb helyeknek a két víz közt, sőt
talán az egy Szeged kivételével egy sem multa
felől. Csak hogy az már nagyon régen volt s
a világ nagyot fordult azóta. Azok a helységek,
melyeknek lakói egykor féltékeny szemmel
tekintettek a mi tőparton épült ősi kun tele-
pünkre, ma már virágzó, gazdag, igazán hatal-
mas nagyvárosok, melyek első sorban említ-
tetnek, mikor a magyarság nagyobb központ-
jairól van szó! Az élet oreje és mellege lüktet
bennök; működő, hasznos hajtó tagjai a nem-
zet nagy tőzénok. Termékeikkel meghódítot-
ták a világ piacát s ezáltal hatalmas vagyont
gyűjtöttek és gyűjtenek folyton falaik közé;
értelmiségükkel mint nyomós tényezők működ-
nek közre a közélet közdelmeiben és feladatai
megoldásában s ezáltal előmozdítják a nemzeti
fejlődés nagy munkáját.

Mi pedig, a kiket egykor hatalmasoknak
neveztek, mi vagyunk mi mai papuság!

Elmaradtunk a világ folyásától.

A világ haladt, fejlődött; kis városok-
ból nagy városok lettök; a velünk egy szín-
vonalon, sőt alantabb állott helységek gyara-
podtak szellemileg úgy, mint anyagilag; lakos-
ságuk látköre kiszélesedett, ázarkodó kedve
feltámadt s az egyszerű szántó-vetőkől világ-
ban jártas kereskedők, vállalkozó iparosok let-
tek; a kik pedig megmaradtak közülök a föld-
művelésnél, azok érték még el a legnagyobb
eredményt, mert terményeikkel egész Közép-
Európa piacát elárasztják s évenként óriási
pénzösszegeket vesznek be külföldről.

Miért nincs ez így minálunk is?

A felelet könnyű e kérdésre.

Nem a saját hibánk, hogy a világtól így
elmaradtunk.

Földünk, igaz, hogy úgy van elhíresz-
telvé az országban, mint egy második Sza-
hara-sivatag, a melyen árvalányhajnál egyéb
nem terem; de mi tudjuk jól, hogy ez nem
való s terményeinknek számos kiállítások al-
kalmával történt kitüntetése hatalmasan meg-
czáfolta eddig is az e részben elterjedt ál-
nézeteket. Népfünk szellemi tehetségek s életre-
valóság tekintetében semmivel sem áll hátrább
más magyar városok lakóinál; sőt azon szűk
körön belül, a melyben mozogni eddig alkalma
volt, az élelmesség erényét talán kissé túlsá-
gosan is gyakorolta. Megvoltak tehát a fejlő-
dés feltételei, a mennyiben tőlünk függöttek,
de volt ennél más sokkal nagyobb hiány.

Városunk eddig ki volt zárva a nagyvil-
lág forgalmából. Az ország testében Halas
olyan volt, mint egy holt totem, a melybe
nem hatott el a yörkeringés. Idő nem jött
senki, mert liusz Budapestről könnyebb volt
eljutni Háromszéknegyébe, a mely pedig a
legszelebb szöle az országnak, mint Halasra.
Innon nem ment ki senki, csak a kit valami
rossz sors végképen rákényszerített. Külföldi
kereskedő itt még tán soha meg nem fordult.
Terményeinket nem hogy kellőleg értékesít-
hettük volna, de sokszor megtörtént, hogy ol-

son adhattuk. Nem szólv a gabonandótokról,
a melyek költsében 10—15 %-kal szintén
mindig előbb keltek itt, mint a főváros-
ban, elég legyen e részben csak azon évekre
hivatkozunk, midőn a gyümölcs-termés a
közönségesnél nagyobb mértékben sikortlt.
E termék, mely más helyeken éppen a legdú-
sabb jövedelem-forrás, nálunk olyankor nem
kellott senkinek; legközelebbi példa rá az
1878. év, midőn a bor csaknem értéktelen
volt s a legfinomabb gyümölcsöt csofrónék
szedték, vagy disznónak adták. Vidéki, vagy
épen külföldi biztos kereskedelmi összekötte-
tése még a nagy birtokosok közül sem volt
egynek sem, a kisebb termelő pedig nem is
gondolhatott ilyenekre.

Mindez egészen másként lesz ezután.
A most folyó év nevezetű forduló pontot ké-
pez városunk fejlődésében. A budapest-zimo-
nyi vasuton pár hó múlva megindul a közle-
kedés s ezáltal városunk megnyílik a forgalom
előtt. Rövid időn tapasztalni fogjuk, hogy
megváltozott körülmény az élet, hogy hol
vagyunk sodorva abba a megmérhetetlen so-
bességgel rohanó árba, mely magával ragadja
a vele öntudatosan haladó népeket, de leveri
és elborítja azokat, a kik úrrá nem tudnak
lenni fölötté. Terményeink értékesítése ezután
nem fog gondot okozni; minél több terem,
annál inkább meg lesz az ára, mert annál
több kereskedő jön ide örte helyünkre. Az
üzleti összeköttetések lehetővé válnak a kisebb
termelőknél is s a gazda biztosra dolgozik.

Csak hogy a megváltozott viszonyok
közt fődolog az, hogy polgártársaink gyorsan
bele tudjanak azokba tanulni. Kötségtelen,
hogy egyes élelmesebb és világban jártaabb
egyének nagy mértékben ki fogják szakmá-
nyolni az új helyzetet s attól lehet tartani,
hogy sokan nagyon is drágán fizetik meg
majd tapasztalatlanságukat. Mert a régi élet-
módhoz való féltőten ragaszkodás s a hagyó-
mányos uton való járás eddig is sok bajnak
volt szülő oka nálunk, s ezután még többnek
lesz. Városunkban most is látni elég elpusz-
tult birtokost. Sok család, mely egy-két nem-
zedéssel előbb még gazdag és hatalmas volt,
tetemesen aláhanyatlott. A birtokok részint
tékozlás, vagy helytelen gazdálkodás, részint
örökösödés következtében elapróztattak, el-
fogytak s idegen kézre kerültek. Ilyen eset
még több lesz ezután, ha magunkra nem vi-
gyázunk. Semmi sem képes egy elzárt vidék
viszonyait oly fenekostól felforgatni, mintha e
vidék egyszerre feltáru a forgalom és közle-
kedés előtt. A vasut óriási előnyöket hoz a
városra, mint egészen, de az egyeseknek
ugyan talpra kell állniok, hogy a rohamosan
meginduló áradat le ne verje őket lábukról.
A vagyoni állapotokban és a birtokviszonyok-
ban mindenütt nagy változások állottak be, mi-
dőn egy-egy várost vagy vidéket a vasut bele-
vont a nagyvilág forgalmába. Így lesz ez ná-
lunk is. Látni fogunk egyeseket, a kiknek
még tegnap semmijök sem volt s már holnap
nagy vagyon fölött rendelkeznek; míg mások
moglopó gyorsasággal kibújnak mindenökből.
Az elsők közé tartoznak főleg azok, a kik az
új viszonyok közt hamar tudnak tájékozódni
s az utóbbiak közé, a kik nem ügyelve a meg-
változott körülményekre, szembehunyva jár-
nak tovább a régi uton s követik a megszok-
ott életmódot.

Azon kell telést lennünk, hogy mentől
hamarabb urává legyünk azon új helyzetnek,

a melybe kerülünk s használni tudjuk és akar-
juk mindazon eszközöket és előnyöket, a me-
lyek ezontul rendelkezésünkre állanak. Az
eddigi elvonult és zárkózott életmóddal szaki-
tani kell. Ha a világ haladásával ezontul nem
törődünk, annak egészen más következményei
lesznek, mint eddig. Hogy polgártársaink leg-
nagyobb része eddig nem ismerte s nem hasz-
náta föl az újabb kor vívmányait, abból az
illetőkre nagyobb baj nem háramlott; hanem
háramlott igazán magára a városra, mint
egészre, a mit akkor lehet leginkább tapasztal-
ni, ha Halast a szomszéd nagyobb helyek-
kel összehasonlítjuk. A város maga ezontul
haladni fog s ha egyes lakói nem vesznek
részt e haladásban, a szomorú következmé-
nyeket nem fogják kikérülhetni.

A maga legsajátabb érdeke parancsolja
tehát mindenkinek, élelmesen kiaknázni mind-
azon előnyöket, melyek rendelkezésünkre ál-
lanak; tájékozódni minden irányban és min-
den dolog felől, a mi érdekeinkkel összefüg-
gésben van; magán dolgunkat egy intézni, a
hogy az a városban, az országban és a világon
folyó eseményekkel egybevetve legelőnyösebb.

Lapunk legfőbb feladatának tekintő e
tájékoztatót megadni s kimerítőleg érte-
síteni a város közönségét azon dolgokról, a
melyeket ha eddig nem tudtunk is, nem volt
nagy baj, de a melyeket ezontul is figyelmen
kívül hagyni, anyagi károsodással járand min-
denkire.

Ekkép összevetett vállal munkálkoda
rövid időn elérhetjük azt, hogy szülővárosunk
nagy léptekkel megindul a fejlődés ösvényén;
s ha ez egyszer megtörténik, bizást remél-
hetjük, hogy néhány év múlva a magyar nagy-
városok száma velünk szaporodni fog s Halas
városa a vidéki nagyobb központok sorában
elfoglalja azt a helyet, mely őt illeti.

Adja Isten!

A vasút.

A budapest-zimonyi vasut Budapesttől
Szabadkáiig terjedő részének megnyitása az
állam és a fővállalat közt fennálló szerződés
értelmében október hó 15-ikére van ki-
tűzve. Ujabb az a hír volt elterjedve váro-
sunkban, hogy a munkálatok akkorra nem
fognak befejeztetni s az állam a fővállalatnak
egy hónapi halasztást engedélyezett a kitűzött
határidőn túl. Megbízható forrásból értesü-
lünk, hogy e hír teljesen alaptalan.
A fővállalat nem is folyamodott
halasztásért. A munkálatok ugyanis je-
lenleg úgy állanak, hogy ha csak valami főd-
kívüli baleset, vagy igen kedvezőtlen időjárás
előjük akadályt nem gördít, a kitűzött hatá-
ridőre minden készen lesz. Készen lesz pedig
úgy, hogy a budapest-szabadkai vonalrész
október 15-én már a forgalomnak is át-
adhatják; tehát a felülvizsgálat s a rendőri
bejárás akkorra szintén megtörténik és pedig,
a mint halljuk, ez október második hetében
7-ikétől 15-éig tartatik meg.

A budapest-szabadkai vonalrész 106.7
kilómeter hosszú és három szakaszból áll: az
első szakasz terjed Budapesttől Kun-Szent-
Miklósig 53.3 kilométer, a második szakasz
K.-Szt.-Miklóstól Vadkertig 56.7 kilométer, a
harmadik Vadkértől Szabadkáiig szintén 56.7
kilométer. E szakaszokon a munkálatok mind
különböző alvállalkozóknak vannak kiadva; a
munka állása eddig körülbelül mindenik szá-

kaszon egyforma, egyik sínes előbb sem hátrább a másiknál. A kavicsolásnak, mire a sorok megjelemlenek, már Halas városáig kell előlni. A szabadka-ujvidéki vonalon, mint értesülünk, a munkálatok szintén oly előhaladt állapotban vannak, hogy a közlekedést már ott is meg lehetne nyitni még ez évben. Erre vonatkozólag azonban az állam és a fővállalat közt kötött szerződés későbbi időpontot tűz ki. E szerződésnek főbb pontjai különben, már t. i. a melyek a nagy közönséget is érdekellhetik, a következők:

A budapest-zimonyi vasut három részből fog állani: a fővonalból és két szárnyvonalból. A két szárnyvonal egyike Kis-Köröstől Kaloocsáig, a másik pedig Indiától Mitroviczáig fog terjedni. Az összes vonalok egy vágányra építetnek egyelőre, úgy azonban, hogy míg a fővonal és az india-mitroviczai egy vágányú és első rangú, addig a kis-körös-kaloocsi szárnyvonal szintén egyvágányú, de csak másodrangú lesz. Ugy a két szárnyvonal, mint a fővonal a magyar királyi vasúti felügyelőség részletes tervrajzi és hosszfelvényei szerint épül.

A munkálatok megoszlanak két részre, az egyiket az állam saját költségén, a másikat pedig az osztrák Länderbank és a francia Compagnie de Fives-Lille pour constructions mecaniques et entreprises mint fővállalkozók készítetik; az állammal kötött főszerződésben foglalt költségvetés határozmányai szerint 20.750.000 forint.

E majdnem huszonegy milliónyi költségek fejében az említett fővállalkozók magukra vállalták egy a fővonal, mint a szárnyvonalak összes alapítványait, a felépítményeknek, épületeknek pálya elzárási szerkezeteknek elkészítését és forgalomképes állapotban átadását, azonkívül a pálya vonalához szükséges területek megszerzését, ültetvények létesítését, egy hidnak építését a Dunán keresztül Péterváralmánál és egy alagut furását és kiépítését Cortanóvénál.

Ami a pétervárad Duna-hidat illeti, az a kor vívmányainak megfelelő hatalmas szerkezetű lesz. Ot oszlopon fog nyugodni, melyek közül kettő 100—100 méteres és három 75—75 méteres távolsággal fog birni, és összesen 425 méter távközzel iveli át a két partot. A hid magassága a víz 0 pontja felett 15-3 méter lesz, egyelőre szintén egy vágányúval és az egyik oldalon két méter széles gyalogúttal épül.

A fővállalkozók által létesítendő munkálatokkal szemben és a fenti 20.750.000 frt költségén kívül a magyar állam a maga részéről építi a Száva-hidat és ezzel kapcsolatos biztosítási és parterődítési úgy a folyamnak ott szükségeselt szabályozási munkálatait vízi keresztül, létesíti az összes távírdai berendezést és felszereléseket úgy a fő, mint a szárnyvonalokon, magára vállalta a budapest-fereczvárosi állomás kibővítését, létesít Budapesten nagyszabású rendező pályaudvart és végrehajtja az alföld-fiumei vasutnak szabadkai állomásából Gombos felé elágazó vágány stílyezését.

A határnapok az egyes részletek elkészítésére és üzemképes átadására következően vannak megállapítva: a Budapest—szabadkai vonalrésznek 1882. évi október 15-ig, a szabadka—ujvidéki vonalrésznek 1883. év május hó 15-ig, Ujvidéktől pedig a határszélig a szorb királysággal kötött vasúti egyezményben meghatározott időn belül, — a két szárnyvonalnak pedig 1882. év október 15-ig kell elkészülni, különben a szárnyvasutaknál 500 forintot, a fővonalnál pedig 6000 forintot tartoznak birsággként fizetni a vállalkozók mindennapi késedelemért. A budapest-szabadkai vonalrész három szakaszán, ha azok valamelyike a kikötött határidőre el nem készült, szintén 500—500 frt a birság mindennapi késedelemért. E birság pontok biztosítására a vállalkozók két millió forint óvadékot tettek le az állampénztárba.

Az állomások — melyekhez természetesen idővel mások is fel fognak vétetni — egyelőre a következő helyeken fognak szerveztetni és megnyitvatni, és pedig a fővonalon: Sorokvár, Taksony, Lacsháza, Apajpuszta, Kun-Szt.-Miklós, N.-Állás-puszta, Szabadszállás, Fülöpszállás, Ösöngöd-puszta, Kis-Körös, (elágazás Kalooca felé.) Vadkert, Halas, Kisszállás, Kelebia-puszta, Csantavér, Topolya, Kishegyos, Verbász, Ó-Kér, Kiszács, Ujvidék, Pétervárad, Karlóca, India (elágazás Mitrovicza felé.) Ó-Pázna; Uj-Pázna, Batajniceza, Zimony. A közbeneső szabadkai állomás az alföld-fiumei vasut ottani állomásának megfelelő bővítése által fog a budapest-zimonyi vasut forgalmába vonatni.

A kis-körös—kaloocsi szárnyvonal állomásai lesznek: Kis-Körös, Keczel, Öreg-Csörtő és Kalooca. Az india-mitroviczai szárnyvonalon pedig: India, Putnicze, Ruma, Vogány és Mitrovicza. A fővonal és szárnyvonalai tehát a megnyitáskor 35 állomással, egy alaguttal és két nagy folyamhiddal fognak birni.

H I R E K.

A gyujtogatás.

Megdöbbentő tüzesetek voltak az utóbbi néhány nap alatt városunkban, melyek folytonosan lázas izgatottsághban tartják a lakoságot. Mintogy 3 héttől ezelőtt Novák R. gyógyszerész urnak a gyogyszertárépület mögött levő háza éjjel kigyulladt s leégett. E hó 11. és 12-ike közti éjjel Szekér Sándor postamester ur háza lett a lángok martaléka; a következő éjjel pedig egyszerre két tűz is volt: először Makay kalaposmester háza gyulladt ki, s még javában égett, midőn Turóczy István városi aljegyző háza vetett lobbot s rövid időn mindkettőnek teteje leégett. A tüzesetek gyors egymásutánja, valamint az a körülmény, hogy az illető házak mind egymás közelében fekszenek, azon gyanura adott okot, hogy itt rendszeres gyujtogatás folyik. Megerősíté e gyanut az, hogy Turóczy ur házában kigyulladtakor többen látták, a mint ebből az égő csóva kiesett. Ilyen csóvát találtak még azon éjjel bizonyos Balogné házában, szintén e környéken, továbbá a helybeli függelőségi párt körének épületében.

E borzasztó esetek roppant felháborodást keltettek várososztó. A logkaldosabb hírek támadtak s a közönség gyors intézkedést sürgetett. A hatóság azonnal meg is tette a kellő lépéseket. E hó 14-én a városi képviselők értekezletre hivatván egybe, jóvá hagyták az előzetesen tartott tanácsülés következő határozatait: A rendes éjjeli őrség felállításáig ideiglenesen a belvárosban 15, a külvárosban 30 szomszédos háztulajdonos 1 éjjeli őrt állítani kötelek. E magán örök ellenőrzésére a városi 6 hakteron kívül 8 állandó éjjeli őrt fogadandó fel. Továbbá 2 más fogadott egyén egy biztossal éjjel folytonosan a városházán fog tartózkodni, s a focskendők mollett felváltva őrt állani, hogy szálkés eseten ezeket rögtön útnak indíthassák; a focskendők kezelésére az erre eddig alkalmazott rézművesen kívül még 3 arra alkalmas egyén lesz felkérendő; ezek 5—5 frt tiszteletdíjban részesíttetnek évenként s köteleességek lesz minden tüzesetnél azonnal megjelenni. Az oltó eszközök szállítására az eddig rendelkezésre állott 3 tűzrendőri fogat mellé még 2 kétlovas fogat lesz fel fogadandó. A vendéglők és kocsmák köznapi este 9, vasárnap 10 órakor bezárandók; éjjel a magánosok csak lámpával járhatnak az utcán. Végül elhatározatott, hogy a város 200 frt díjat tűz ki a gyujtogató kézrekerítésére.

A két utóbbi éj péntekre és szombatra virradóra nagy izgatottság közt folyt le. A városi és fogadott örökök kívül magán örök is nagy számmal ezirkáltak, ugyszólván ki-ki őrítte a saját házat egész éjjel. Péntek éjjel Sas Károly ur háza mellett két vasúti olasz munkást, Antonio del Fabro és Petro del Fabro neveteket gyanus kóborlás miatt elfogtak. Ezek azonban másnap igazolták ártatlanságukat s Emil de Polo vasúti mérnök kezességére szab-

adon bocsáttattak. De mertül fel még azon éjjel egyéb gyanus körülmény is. A temető felső sarka felől egy ember tartott befelé a városba s midőn az öröket meglátta, elfutott és a temetőbe eltűnt. Szombatra virradóra két helyt is mutatkoztak gyanus alakok, de ezeket sem foghatták meg. Szombaton reggel a lovél-hordó Csonka Ferencz háza mellett egy szalmacsóvát talált a földön. Fenyegető leveleket több helyt leltek. Így pénteken Vilonya Józsefné udvarán s szombaton Pázsit Imre háza mellett. Ma szombaton őrjási szél támadt s mindenki a legnagyobb aggodalmak közt várja a történeteket.

— A halasi gyogyszertár a napokban új tulajdonos kezébe megy át. Az eddigi gyogyszerezés Novák Rudolf ur az üzlettel végkép visszavonul s közte és utódja közt a szerződés már meg is kötött. A gyogyszertárt Tancs József ur vette meg 20.000 frtért s a jövő hó közepén telepszik át városunkba. Novák ur 28 év óta bírja a halasi gyogyszertárt, mely idő alatt mint a város közgazdasági ügyének gyökere a helybeli közönségével és ügyszeretével méltán kiérdemelte a közönség halálját és elismerését, mely most a magán életbe kíséri. Az új gyogyszerezés derék, rokonszenves fiatal ember, ki képzettsége s megnyerő modora folytán bizonyára csakhamar egyike lesz a halasi társaskörök legkedveltebb tagjainak.

— Tűzoltó egyesület. A legutóbbi tüzesetek alkalmából ismét fölmerült az az eszme, hogy városunkban önkényes tűzoltó egyesület alakíttassék. A helybeli ifjuság a polgármester ur felhívására e hó 14-én a városháza nagytermében értekezletet tartott, s a tűzoltó egyesület megalakítását tényleg is a mondta. Az alapszabályok kidolgozása és egyéb előmunkálatok megtételére a polgármester elnöksége alatt bizottság küldetett ki, melynek tagjai a következők: Papp Mihály tanár, Szekér Pál ügyvédjelölt, Szalay Zsigmond tanító, Szathmáry Sándor tanár és Bernáth Gyula ügyvédjelölt. A polgármester ur kilátásba helyezte, hogy a szükséges tűzoltó községről és a tagok felszereléséről a város fog gondoskodni. Mihelyt az említett bizottság az alapszabályokat kidolgozta, az egyesület alakuló közgyűlése azonnal megtartatik.

— Városi adószedővé a múlt vasárnap közgyűlésen Józsa Károly választott.

— Elfogott csulok. Két dunaföldvári ember a legutóbbi halasi vásáron hamis arany pénzzel fizetett, mit azonban a rászedett felek csak később vettek észre. A csulok elfogatására Szóry biztos küldetett ki s ez őket esőtörtökön este meg is hozta Földváról. A jómadarak nevei Petrovics György és Gálai Imre.

— A főiskola táplintézet Makay István polgártársunk házában volt elhelyezve; most hogy a ház leégett az oda átkezozni járt tanulók pár napra egyes önkényt vállalkozott uri házakhoz oszattak be. A convictus-tagokból Szilády Áron lelkész ur 4-ot, Péter Dénes ur 3-at, Dr. Molnár István ur 3-at, Dr. Tóthné asszony 2-öt, Csonot Lajos ur 2-öt, Gál Endre, Szathmáry Sándor, Balajthy D., Papp Mihály, Szuper Imre, Hodossy Pál, Péter Miklós és Farkas Sándor urak egyet—egyét vállaltak ol pár napig élelmezni.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A belvizek és esatornák.

E hó 11-én megjelent városunkban Jankovics Miklós kormánybiztos a közmunka és közlekedési miniszter megbízásából a végett, hogy itt az érdeklött gazdaközönség véleményét meghalassa a halasi határban levő belvizek és esatornák rendezése ügyében.

A folyó év tavaszán ugyannia a szegedi királybiztosól felhívás jött Halas városához, hogy a Szeged város megvédése céljából alkíttandó vízszabályozó társulatba városunk is lépjen be. Az alakuló társulat közgyűlésén Halas város küldöttjei meg is jelentek, a mentés-tésre előirányzott költségeket azonban oly

óriási összegteknek találták, hogy a társulathoz való belépésnek kénytelenek voltak ellene nyilatkozni. A mentesítési költségek ugyanis egészben 2 millió és néhány száz ezer forint voltak föl s ezekből magára Halásra mintegy fél millió forint esnék, nem is számítva azon költségeket, melyekbe a csatornák fentartása évenként kerülne.

A közlekedési miniszterium most a végből küldte ki a fentnevezett kormánybiztost, hogy a halasi határból, illetőleg egész Pest-Kiskun és Csongrád megyékből Szeged felé vezető csatornák megszüntetése és betemetése felől intézkodjék.

Jankovics kormánybiztos e hó 11-én Halason megjelenván, az érdeklött birtokosokat egybehívatta a régi mészárszék-épület magytermébe, hogy a kérdéses ügyben véleményüket meghallgassa. A gyűlés, mely a kormánybiztos elnöke alatt folyt le, sorban tárgyalta alá vett valamennyi csatornát, mely a halasi határból Szeged, illetőleg a Tisza felé vezet. E csatornák következők: 1. Az ugynevezett városi csatorna. 2. A sós-tói csatorna. 3. A járó-széki csatorna. 4. Hofmeister-csatorna (III. helyszíni szám alatt). 5. Hofmeister-csatorna (IV. helyszíni szám alatt). 6. Hofmeister-csatorna (V. helyszíni szám alatt). 7. Borbély-csatorna (VI. helysz. sz. a.) 8. Bessenyei-csatorna (VII. helysz. sz. a.) 9. Balog-csatorna (VIII. helysz. sz. a.) 10. Kötönyi csatorna (IX. helysz. sz. a.) 11. Harkai csatorna (X. helysz. sz. a.) 12. Harkai csatorna (X. helysz. sz. a.) 13. Mészöly-csatorna (XI. helysz. sz. a.) 14. Papszéki csatorna (XII. helysz. sz. a.) 15. Halas-majjai csatorna (XIII. a. helysz. sz. a.)

A kormánybiztos kívánása az, hogy mind e csatornák, mivel a belvizeket Szeged városa felé vezetik, betemetessenek. A gyűlésen jelen volt birtokosok egyhangulag ellene nyilatkoztak a városi és sós-tói csatorna betemetésének, mivel e csatornák a város belterületének megvédésére szükségesek.

A járó-széki csatornára vonatkozólag Misa Bond ügyvéd kijelenti, hogy e csatornát betemetendők tartja, mivel ez és a sós-tói csatorna közt három olyan vízmedence van, mely a várost fenyegető vizet magába foglalni képes. — Csontó Lajos szükségesnek véli e csatorna nyitvatartását, mivel az érintett vízmedencék épen nem elegendők arra, hogy különösen esős időjárás alkalmával a várost fenyegető vizet befogadják. — Dr. Pászit Antal ugy a járó-széki, mint a sós-tói csatornát nyitvatartani kéri továbbra is, mivel azok felsőbb engedély folytán jogszerűleg keletkeztek, s oly területeken vezetettek keresztül, melyek arra kijelölve voltak, s mert e területek is regale-jog alapján a városi voltak, s végre mert a tagosítás alkalmával tekintet volt arra, hogy mely terület van vízelborításnak kitéve, s ott, hol ennek eshetősége fenforrott, erre való tekintetből az illetőknek nagyobb földterület adatott, mint a mennyi különben őket megillette volna. — Vári Szabó István szintén a nyitvatartás mellett nyilatkozik, és pedig ugy a város, mint az állam érdekel szempontjából, mert ha e csatornát betemetik, az esetben az ez által eddig levezetett nagymennyiségű víz a vadkerti országútnál és a most készült vasúti töltést tünkre teszi. — Ekkép a gyűlés túlnyomó többsége e csatornát szintén nyitva tartandónak nyilvánítja.

A Hofmeister-féle III. helysz. sz. csatornára vonatkozólag az 1/2 részben tulajdonos Hofmeister testvérek kijelentik, hogy a csatorna tisztítását vizes években ezután sem ellenzik. — Berkai Antal gyű-

vól a csatorna többi részének tulajdonosa, a maga részéről szintén kijelenti, hogy a mennyiben az előző és következő csatornák nyitva tartatnak, ez esetben a csatorna nyitvatartás ellen nincs kifogása; ellenkező esetben azonban betemetendők tartja azt. — Vári Szabó István polgármester, tekintve, hogy a csatorna jogszerűen készült (1809—1817. évek közt), s tekintve, hogy a város védelmére szükséges, azt nyitva tartani kéri.

Hasonlóan egyhangulag nyitva hagyatni kéri ugy a tulajdonosok, mint a gyűlés a IV. és V. helysz. szám alatt Hofmeister-csatornát és a Borbély-csatornát.

A Bessenyei-csatornát tulajdonosa, Bessenyei Károly betemetetni kívánja. A polgármester azonban fölemlítvén, hogy Bessenyei K. e helyen egy másik, egyenes vonalban viendő csatorna ásásáért folyamodott: míg e folyamodvány végleg elintézve nincs, addig a város érdeke a mostani csatorna nyitvatartását kívánja.

A Balog-csatorna szintén nyitva hagyandónak véleményeztetik.

A Kötönyi csatornát tulajdonosa, Vigyázó Sándor nevében, Bibó György betemetetni kívánja. A polgármester azonban kijelenti, hogy e csatorna továbbra is szükséges s azt nyitva hagyatni kéri.

A Harkai IX. a. b. c. helysz. sz. csatornáról a tulajdonos, Fűrő Lajos előadja, hogy e csatorna 1866—1870. években készült, de nem vízlevezetés céljából, hanem azért, hogy az árkokkal szántóföldjeit a kaszálótól elkülönítse, s jószágai a vetésben kárt ne szenvedjenek. Az árkok készítésére engedélyje nincs, mivel ilyet szerezni nem is tartotta szükségesnek; mivel azonban azokra az említett gazdasági célokból szüksége van, azért nyitvahagyatni kéri, annyival inkább, mert vízlevezetésre nem használtatnak. — Bibó György megjegyzi, hogy a Fűrő-féle birtokon levő árkok nem csupán gazdasági célokra, de vízlevezetésre is használtatnak, s ezért kéri azok betemetését. Hasonlóképp nyilatkozik Szalay Antal szolgabíró.

A Harkai X. helysz. számú csatornára nézve az egyik tulajdonos, Hofmeister testvérek kijelentik, hogy a csatorna betemetésére csak azon este egyeznek bele, ha a vízfolyás nyugatról is megakadályoztatik. — Bibó Dénes, mivel e csatorna nem jogszerűen s csak 1872-ben keletkezett, annak betemetését kívánja. Hasonlóan nyilatkozik Mészöly István is.

A Mészöly-csatornát az egyik tulajdonos, Mészöly István betemetetni kéri, mivel az a tagosítás előtt maant volt elhelyezve, nem ott, a hol most van. — Bibó Dénes a szomszédokra való tekintetből fenntartatni kívánja, mert ez az előbb-utóbb bekövetkező csatornázásnak kiinduló pontja lesz. — Rózsa Béla lelkész, mivel e csatorna a parochiális birtokot elönti, betemetni kéri; nyitvatartását csak az esetben óhajtja, ha ő birtokáról a vizet Majsai felé elvezetheti. — Vári Szabó István polgármester megjegyzi, hogy a város e csatornát a szomszéd birtokok megvédése céljából ásatta; magára a városra nézve teljesen mindegy, megmarad-e az, vagy som.

A papszéki csatornára nézve Rózsa Béla lelkész kijelenti, hogy e csatorna betemetése ellen nincs kifogása, mivel ott a viznek természetes állása van. Hasonlóan nyilatkozott a polgármester is.

A halas-majjai csatorna ügyében a kormánybiztos kijelenti, hogy Majsai e hó 13-án szintén gyűlés lesz, s oda Halas város polgármesterét meghívja.

Ezzel a csatornák kérdésében a birtokosok nyilatkozatai befejeztettek. A kormánybiztos tudatta, hogy azok számára, a kik kívánták, a helyszíni szemlét e hó 12-én tartja meg, a mi másnap meg is történt.

Az ílós folyamában. a kormánybiztos felhívta a polgármestert, hogy azon iratokat, melyekben az itt elsorolt csatornák ásására annak idején az engedély megadatott, (helytartó tanfisi vagy nádori határozatot) neki mutassa be. A polgármester kijelenti, hogy ez okmányok a városi levéltárban nincsenek meg s csak a megyei vagy az országos levéltárból lennének megszereshetők. Kijelenti azonban, hogy Bedekovics volt jász-kun kerületi és Maróthy kamarális mérnök hivatalos jelentéseik alapján, melyek a városi levéltárban megvannak s ez alkalommal fel is mutattattak, következtetni lehet, hogy az engedély 1809—1817 közt megadatott, mivel, mint az említett mérnökök jelentéseiből kitűnik, a kérdéses csatornák ez alapon építettek s kezeltettek azóta a város által.

A kormánybiztos erre kijelentő, hogy a bemutatott okmányokat figyelembe nem veheti, egy részt azért, mert azoknak némelyike aláíratlan, az aláíratkhoz pedig az aláírók kiküldetését igazoló megbízás csatolva nincs; nem fogadhatja el más részről azért, mert az aláírtak is leginkább Bedekovics jász-kun kerületi mérnök által vannak kiállítva s ezek közül is Maróthy kamarális mérnök által csak némelyik van fölvizsgálva és aláírva. Végre nem fogadhatja el azért, mert az ezekben kiténtetett irány a csatornák tényleges fennállása irányától részben eltér.

Ezek tekintetbe vételével ismételve felhívja a polgármestert, hogy a kérdéses eredeti okmányokat adja át, annyival inkább, mert ha ezt 8 nap alatt nem teljesíti, vagy pedig ha az okmányok hollétét ugyanazon idő alatt nem igazolja, s erről őt f. hó 20-ig nem értesíti, ő a kérdéses okmányokat nem létezőknek fogja tekinteni.

Végre kijelenti a kormánybiztos, hogy az itt lefolyt tárgyalás s a másnap tartandó helyszíni szemle alkalmával kifejlendő körülmények figyelembe vétele mellett hozandó határozatokat minden egyes csatornát illetőleg az érdeklött felekkel közölni fogja.

GABONA-ÁRAK.

	Budapesten.		Halason.	
	szep. 15.		szep. 16.	
Búza	100 kiló	9 frt 30 kr.	100 liter	0.50—7 frtig
Róza		7 frt 5 kr.		4 frt 30 kr.
Kukorloza		8 frt 45 kr.	zárkja	1 frt 10 kr.
Arpa		6 frt 30 kr.	100 liter	3 frt 50 kr.
Zab		6 frt 15 kr.		2 frt 40 kr.
Köles		— frt — kr.		5 frt — kr.

Kordai Imre,

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

H I R D E T É S E K.

Eladó házak.

legfj. Práger József a III. tizedben 025. számú házat örök-áron eladóvá teszi, ha vevő nem találkozik érbe is kiadandó. Bővebb tudósítást ad Práger Ferencz nyuuda-tulajdonos.

Kohn Adolf, Baki Józsefné házasság mellett levő lakóházát örök áron eladja. Ha vevő nem találkozik, érbe is kiadja. Szentén több mennyiségű tegla ott helyben olcsó áron kapható.

A IV. tizedben egy csinos és kényelmesen berendezett lakóház 3 szoba, 2 konyha, istálló, káma, ólósar, pincze és színel örök áron eladó. A szobák kettője padló. Az eladási feltételek megvárhatók e lap kiadó-hivatalában.

Új kukorloza

teljesen érett eladó. Hol? Megvárható a kiadó-hivatalban.

Práger Ignác

vaskereskedése a „körfűrészes”-hez

Halason.

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe dúsan berendezett

raktárát mindennemű

nyújtott, vont és öntött vasaknak, bádoga, bányász-termelvények;

ekék, szerszámok, kemenczék, takaréktűzhelyek, konyha-edények;

kaszák, sarlók és lánczoknak;

bádogas, kefekötő, szerkevécs, lakatos,

és norinbergi és kovácsolt áruknak.

Üzleti helyiség öz. **Toth Lajosné** házában, főutca.

Halas, 1888. Nyomatott Práger Ferencz-nél.

Eladó vetőmag.

Kitűnő minőségű órai róza vetőmag eladó. Hol? Megvárható a kiadó-hivatalban.

Tanonc felvétel.

Egy, a négy elemi iskolákat jól végzett fiú, Práger Ferencz könyvnyomdájában felvétetik.

E lap széthordására

egy megbízható egyén

keresetetik.

Ajánlkozók a kiadóhiva-

talhoz forduljanak.